

Przed-
płata:
(za egz.
nieob-
wiązo-
we) na
miesięc
sierpień
1,00 zł.

ORZĘDOWNIK URZĘDOWY

powiatów Krotoszyńskiego i Pleszewskiego

wychodzi w środy i soboty

ADMINISTRACJA: ZAKŁAD GRAFICZNY — KOŹMIN. UL. PLESZEWSKA 1 — TELEFON 34

REDAKCJA DZIAŁU URZĘDOWEGO — STAROSTWO W KROTOSZYNIE — TELEFON 60

Cena
ogłoszeń:
miejscow.
za wiersz
mili-
metrowy
(1-lam.)
lub jego
miejscie
6 groszy

„Rak ziemniaczany”.

Wobec odbyć się mającej wkrótce lustracji zdrowotności plantacji ziemniaczanych w Województwie Poznańskim, chciałbym zapoznać szerszy ogół zainteresowanych z chorobą kartofli nazwaną „rakiem ziemniaczanym”, z obawy przed którą Ministerstwo Rolnictwa za pośrednictwem Wielkopolskiej Izby Rolniczej lustrację zarządziło.

Pierwsze wypadki Raka stwierdzono już 50 lat temu w Anglii. Od tego czasu choroba ta zdążyła rozpowszechnić się prawie we wszystkich krajach Europy. Szczególnie ostatnie lata odznaczały się szybkim postępem Raka ziemniaczanego.

Rak jest rozpowszechnioną chorobą w Anglii, gdzie całe okręgi musiały zaniechać uprawy kartofli, by z tą chorobą walczyć. Wszystkie prawie prowincje Rzeszy Niemieckiej posiadają wiele miejscowości zarażonych. Spora ilość powiatów Republiki Czecho-Słowackiej, między innymi i powiaty, znajdujące się w naszym sąsiedztwie, walczą z Rakiem. Węgry, Francja, Szwajcaria, Stany Zjednoczone, Pensylwania itd. nie są wolne od Raka. Wystąpiły również sporadyczne wypadki porażenia Rakiem w krajach Skandynawskich pomimo daleko posuniętych środków ochronnych, jakie te kraje zastosowały, by nie dopuścić Raka do swego kraju. Dotąd nie było wypadku, by Raka, który dostał się do jakiejś miejscowości i tam rozpowszechnił się, całkowicie wyniszczone. Widzimy jak w krajach porażonych zatacza coraz szersze kręgi i raz porażymy o przedostaniu się do kraju, który dotąd był wolnym od tej choroby. Do takich krajów do roku 1917, zaliczała się Polska. Lecz w roku tym, Rak został stwierdzony w Wyszynach (pow. Chodzież), w roku 1922 w majątności Klonowice pow. leszczyńskiego, w r. 1925 wykryto Raka w pow. Chodziejskim w majątności Dziembowo, Rządowo i Stróżewice. Na Śląsku wykryto Raka w r. 1919 w pow. Pszczyńskim, w majątności Gardawice, a w roku 1924 w pow. Rybnickim w gminach Brzeziny, Wielokąt, Paruszowice wszystkie 4 punkty tuż nad granicą niemiecką.

Z prowincji Niemieckich Śląsk jest w wysokim stopniu Rakiem porażony. Z niemieckiego też Śląska do nas Rak się przedostał. Wogóle w państwie niemieckim do roku 1925 zanotowano porażonych rakiem ca. 1200 miejscowości głównych, często o bardzo dużej ilości oddzielnych punktów, tak że tam ta choroba powoduje olbrzymią plagę.

Stwierdzenie w danej miejscowości jakiegokolwiek kraju Raka ziemniaczanego pociąga za sobą cały szereg środków ochronnych, jakie są stosowane w celu nie pozwolenia chorobie rozszerzać się, a mianowicie: niszczenie naci od kartofli chorych, same zaś kłęby paruje się, a miejsca porażone na lat 15 wyłącza się z pod uprawy

kartofli, policyjnie zabrania się w obszarze zarażonym i podejrzanym przewożenia i obrotu ziemniakami itd. Dla całego Państwa, w którym Raka stwierdzono, następstwa są bardzo przykre i narażają na dotkliwe straty z powodu zakazów przywozu kartofli z krajów Rakiem porażonych, jakie prawie wszystkie Państwa dla własnej ochrony wydały.

Stwierdzenie u nas Raka na Górnym Śląsku i w 5 punktach Wielkopolski, zalicza nas do szeregu krajów porażonych Rakiem i pociąga za sobą wszystkie następstwa. Lecz ponieważ na dalsze odległości Rak może rozpowszechniać się za pośrednictwem ziemniaków lub ziemi przenoszonej z nimi lub innymi okopowymi, jakie rosły na polu porażonym, a Górny Śląsk ze swych granic ani ziemniaków ani innych okopowych nie wysyła, obawa przeniesienia Raka z Górnego Śląska do innych dzielnic, a tembardziej do innych krajów jest w każdym razie przedwczesna dla nas, a mianowicie Poznańskiego a w szczególności miejscowości położonych bliżej granicy zachodniej właśnie z tej strony grozi niebezpieczeństwo. W celu powstrzymania rozszerzenia się dalej Raka z wykrytych 3 miejscowości (2 w pow. chodziejskim i 1 w pow. leszczyńskim) w Wielkopolsce zostały przedsięwzięte ostre środki policyjne zapobiegawcze.

Pograniczny ruch gospodarczy, a szczególnie import z Niemiec odmian zarodkowych może być okazją do przeniesienia Raka. Szczególnie przy wypisywaniu odmian, tak zwanych opornych na Raka ziemniaczanego można oddać sobie, sąsiadom i całemu krajowi kłopoty przysługę. Odmiany odporne pochodzące z pol Rakiem zarażonych, zarażają ziemię, do której będą wsadzone i jeżeli nawet okażą się rzeczywiście odpornymi, to jednak Raka przeniosą na nasze pola. Nietrudno wtedy o sposobność, by zarodniki Raka, które mogą w ciągu wielu lat leżeć spokojnie w ziemi, dostały się na jakąś inną odmianę, a rozpowszechnienie dalsze już będzie zapewnione.

Ze względu na to, że Rak posiada bardzo dużą ilość zarodników i zarodniki są bardzo małe, łatwo się przenoszą wszystkimi możliwymi sposobami. Wiatr, woda, zwierzęta, ludzie, narzędzia, wozy, worki, wszystko to, może być pośrednikiem przy przenoszeniu niewidocznych gołym okiem zarodników, które jak trafiają na kartofel to tak prędko do niego się dostają i zakorzeniają jak dobre ziarno rzucone w ciepłą i wilgotną ziemię.

Początkowo zarażony kartofel nie różni się niczem od zdrowego, gdyż posiada tylko drobne planiki na skórze. W miarę zaś rozwoju Raka na powierzchni zaczynają się tworzyć narośla. Narośla te wciąż powiększają się. Kształt posiadają nieprawidłowy, kolor brązowy, coś w rodzaju szyszki lub kwiatu kalafioru. Sam kartofel, toczony przez Raka, który nim się żywi,

„Strzeżonego Pan Bóg strzeże” niech weźmie parę wątpliwych kartofli i w papierowej torbie, na której trzeba napisać adres i miejsce znalezienia, odeśle do swojego Komisariatu obwodowego lub Starostwa. Nie dużo zachodu to będzie kosztować, a dużych strat dla siebie i dla okolicy można oszczędzić, gdy się zawczasu do walki z tą chorobą weźmie.

Zarazy zwierzęce.

Krotoszyn-południe, dnia 18 sierpnia 1926 r.

Komisarz Obwodowy.

w z. (—) Rydliński.

Przypominam P. P. Soltysom gmin wiejskich oraz obszarów dworskich **poraz drugi** termin płatności III-ciej raty komunalnego podatku gruntowego w czasie od 15 VII. do 30. VIII. 26.

Po upływie terminu przystąpię bezwzględnie do przymusowego ściągnięcia z doliczeniem odsetek za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych.

Pleszew, dnia 20 sierpnia 1926 r.

Przewodniczący

w z. Szeńic.

Wśród trzody chlewnej u gospodarza Józefa Kapuśniaka w Broniszewicach Nowych została urzędowo stwierdzona różycza (czerwonka).

Czermin, dnia 20 sierpnia 1926 r.

R a t a j c z a k, Komisarz Obwodowy.

Lustratorzy, upoważnieni przez miejscowe władze, obchodzą wszystkie gospodarstwa i nie tylko gospodarstwa, a zaglądają jeszcze z większą uwagą do chłopskiego, wyrobniaka lub mieszkańca miejskiego, mającego tylko mały ogródek, by sprawdzić jak wyglądają jego kotłotle.

Rak ziemniaczany jest łatwy do rozpoznania, gdyż nie jest podobny do żadnej z często spotykanych u nas chorób. Tak zwane parchy lub też krosty, które czasami mogą być podobne do Raka, łatwo jest odróżnić od niego, gdy przetniemy kartofel. Parchy jest to choro-
ba skórki, wewnątrz kartofel jest przytem zdrowy i normalny.

Po przejściu urzędowej lustracji nie powinien właściciel kartofli być zupełnie pewnem zdrowotności ich. Mógł lustrator przeoczyć, mógł rak być w pierwszych okresach rozwoju, to znaczy mało widocznym mogły narośla pobłamywać się przy arfowaniu, cylindrowaniu i przesypywaniu. Dlatego też po przeczytaniu tych paru uwag, jakie w sprawie Raka skreśliłem, niech każdy w swoim własnym interesie przeprowadzi sam uczciwą, szczegółową lustrację własnych kopców, piwnicy, kartofli drobnych, które niedaleko od domu i inwentarza zyspał. A gdyby coś znalazł, co wyglądałoby podejrzanem, to w myśl starego przysłowia

**Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 14 grudnia 1924 r. o wykazach i spisach
młodocianych (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1023).**

Na mocy art. 11 i 20 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. nr. 65 poz. 636) zarządza się co następuje:

Paragraf I. Zakłady pracy objęte art. 1 ustawy, zatrudniające młodocianych, obowiązane są prowadzić wykazy młodocianych według załączonego wzoru.

Wykaz winien być prowadzony w formie książki sznurowanej zawierającej 50 folio. Do sznurowania i przyłożenia pieczęci lakowej wykaz winien być przedstawiony Inspektorowi Pracy właściwego obwodu.

Paragraf II. Wykaz młodocianych winien być

przechowywany w zakładzie pracy i okazywany na żądanie organów Inspekcji Pracy.

Paragraf III. Zakłady pracy wymienione w par. 1 niniejszego rozporządzenia, winny prowadzić spis młodocianych, według załączonego wzoru, który będzie wywieszony w zakładzie pracy w stanie czytelnym.

Paragraf IV. Spis młodocianych winien zawierać oprócz imienia i nazwiska młodocianego, oznaczenie początku i końca pracy, przerwy w pracy i rodzaju pracy.

Paragraf V. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Inspektor Pracy 58 Obwodu.

(—) Sukiennicki.

Strona 1.

W Y K A Z

młodocianych (w wieku od lat 15 do 18 ukończonych), zatrudnionych w firmie

Założony dnia 192... r.

Zakończony dnia 192... r.

Strona 2.

Nr. porząd- kowy	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Adres	Miejsce zamieszkania rodziców lub opiekunów z podaniem ich imion i nazwisk	Data przyję- cia do pracy
1	2	3	4	5	6

Dokumenty na podstawie których młodociany został przyjęty do pracy, a) metryka urodzenia, b) zezwolenia władzy rodzicielskiej lub opiek., c) świadectwo szkolne, d) świadectwo lekarskie.	Rodzaj zawartej umowy a) terminator, b) uczeń, c) praktykant, d) pomoc.	Nazwa i adres szkoły dokształcającej do której uczęszcza młodociany	Numer akt osobowych młodocianego	U w a g i inspektora pracy	Data opuszczenia zakładu
7	8	9	10	11	12

Nr.

Strona 4.

W niniejszej księdze imiennej młodocianych

W

oszurowano pod pieczęcią lakową kart.

, dnia 192.... r.

Data wywieszenia spisu

Spis młodocianych

[illegible]

Powyższe podaje do wiadomości i zastosowania.

Wzywam wszystkie zarządy zakładów przemysłowych, handlowych i rzemieślniczych powiatu pleszewskiego do przesłania odnośnych wykazów Inspektorowi Pracy 58 Obwodu w Ostrowie w ciągu 14 dni licząc od daty ukazania się niniejszego zarządzenia w Orędowniku Urzędowym według podanego wzoru do zakłauzulowania.

Arkusze do książek wzgl. książki nabyć można
w drukarniach pp. Jondra i Rowińskiego w Ostrowie.

Niezastosowanie się do powyższego podlega karze
w myśl art. 17 rozdziału IV. ustawy z dnia 2 lipca 1924 r.
Dz. U. R. P. nr. 65.

Pleszew, dnia 21 sierpnia 1926 r.

Kierownik Starostwa.

w z. Graja, starszy sekretarz powiatowy.

Wybuch nosaczyny w majątności Grodzisko.

Pomiędzy końmi majątności Grodzisko stwierdził powiatowy lekarz weterynaryjny w dniu 11 sierpnia 1926 r. nosaciznę.

Pleszew, dnia 24 sierpnia 1926 r.

Kierownik Starostwa
w z. Graja, str. sekretarz powiatowy.

Dział nieurzędowy

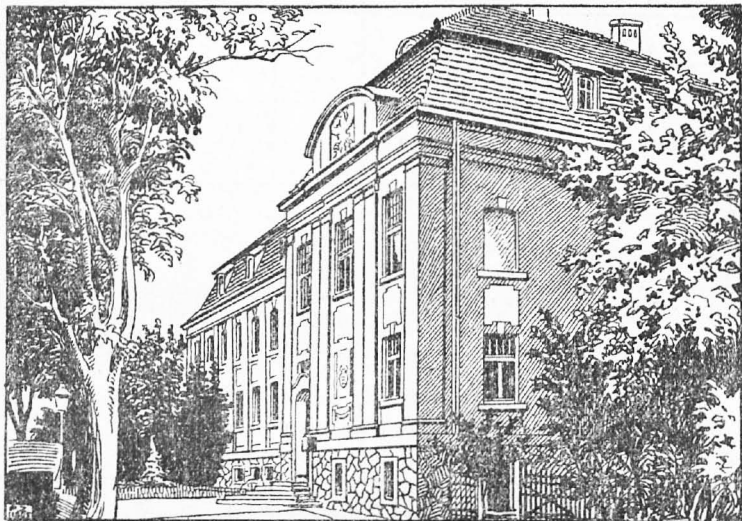
KTO CHCE?

aby o jego firmie, przedsiębiorstwie lub handlu
wiedzano i tam kupowano ten niech ogłasza

w Orędowniku Urzędowym.

POWIATOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI W KOZMINIE

INSTYTUCJA BANKOWA PRAWA PUBLICZNEGO
O PUPILARNEJ PEWNOŚCI

*Przyjmuje wkłady oszczędnościowe
za wysokim oprocentowaniem*

Otwiera rachunki czekowe

*Udziela pożyczki wekslowe, hipoteczne
i pożyczki pod zastaw papierów wartościowych*

*Złatwia wszelkie sprawy wchodzące
w zakres bankowości w kraju i zagranicą*

*Za całość i bezpieczeństwo wkładów
ręczy powiat kozmiński swoim majątkiem*

Sprzedaż drzewa

w miesiącu wrześniu 1926.

Łęśnietwo Smoszew.

Poniedziałek, dnia 6 września o godz. 9-tej przedp. w oherzy p. Feinda w Krotoszynie ulica Kaliska

1) 200 mp. dębowych szczap i wałków. Kw. 9⁵ i 10⁵.

Zarząd Lasów

**Księstwa
Krotoszyńskiego**
pod zarz. państw.

WSZELKIE DRUKI

wykonuje jaknajszybciej
pocenach umiarkowanych

Zakład Graficzny

właśc. Leon Goldbek
Kozmin, Pleszewska 1.

Najwyższy czas zamawiać superfosfat!

Oddajemy superfosfat 16% i 17%
per pod wysiewy jesienne

na dogodnych warunkach kredytowych.

DR. ROMAN MAY

Chemiczna Fabryka Tow. Akc.
POZNAN pl. Nowomiejski 4

Na siew jesienny!

1) Strubego pszenica ozima

„General v. Stocken“ Oryginal
największe urodzaje również na lichterzej glebie,
bardzo dobrze przezimująca, bezpretensjonalna.

2) Cimbala pszenica ozima

„W. Książę Saski“ I. odsiew
bez śnieci, białe ziarna, dużo zakleju, bardzo
dobrze przezimująca

Gotowa do wysiewu dostawa w nowych workach.

Gospodarstwo nasienne

p. Lekowa w Kotowiecku, powiat Pleszew.

W moim biurze załatwiam

już od kilka lat starannie i sumiennie

wymazanie hipotek, zwłaszcza zagranicznych,
skargi sądowe, sprawy upominające, wszelkie
wnioski w sprawach administracyjnych, prze-
rachowanie długów, sprawy podatkowe,
rentowe i t. d. i pobieram tylko połowę koszt-
tów adwokackich.

Również wykonuję fotografie
i wszelkie prace fotograficzne.

W. Schwintowski, obrońca prywatny
Kozmin (Wlkp.) ul. Murna nr. 24

Telef. 83 Skrzynka pocztowa 16 Telef. 83
Konto czekowe P. K. O. Poznań 202 744 — Berlin 79 839.